

LIKOVNA UDRUGA „LIKA“

Antuna Mihanović a 6, 53 000 Gospić, OIB: 02564735001,

Kontakt: 0951966197, www.lulika.hr, facebook: Likovna udruga Lika

Email: lulika.gs@gmail.com, IBAN: HR20 2340 0091 1106 02145

4. Malo ličko likovno anale „Oslikana Lika rukom slikara Stipe Golca“

Uvod

Stipe Golac, slikar, književnik, pedagog, doista je osebujna pojava u suvremenoj hrvatskoj umjetnosti. Autor samosvojnog opusa, specifičnog rukopisa koji po mnogočemu obogatio svojim djelovanjem i radom suvremenu kulturu i umjetnost grada Gospića, Like i Republike Hrvatske. Opus, slikarski - ali i književni, koji je iza sebe ostavio predstavlja nacionalnu kulturnu baštinu neprocjenjive vrijednosti.

Stipe Golac, rođen je 1939. u ličkom selu Lički Ribnik pored Gospića, preminuo 15. prosinca 2018., u 80. godini života u Gospiću.

Svoje osnovno školovanje završio je u Ribniku i Gospiću nakon čega upisuje Školu primijenjenih umjetnosti u Zagrebu, gdje je 1961. godine diplomirao u klasi profesora Vilka Selana. Svoje likovno i profesionalno obrazovanje nastavlja na Akademiji primijenjenih umjetnosti u Beogradu u slikarskoj klasi profesora Mihajla Petrova gdje je stekao zvanje akademskog slikara.

Od 1977. radi kao viši predavač, potom docent, izvanredni i od 1997. redoviti profesor metodike likovne kulture pri gospićkom odsjeku riječkoga Pedagoškog fakulteta. U dva mandata bio je dekan na Visokoj učiteljskoj školi u Gospiću. Kao pedagog objavio je brojne stručne tekstove s područja kulture, umjetnosti, odgoja i obrazovanja. Osim toga, objavljivao je tekstove u hrvatskim dnevnim novinama o društvenim, kulturnim i sociološkim temama i događanjima u Lici. Pisao je i aforizme koje je objavio u 16 knjiga. Od 1977. godine redovni je član Hrvatskog društva likovnih umjetnika.

Priređuje prvu samostalnu izložbu slika, kojom započinje iznimno plodnu izložbenu djelatnost ostvarenu u niz slikarskih opusa. Djela su to puna svjetlosti, boje i gibanja, koja je izložio na 70 samostalnih i više od stotinjak skupnih izložbi u zemlji i inozemstvu. Bio je jedan od organizatora Likovne galerije u Gospiću, i poznate izložbe u Ličko-senjskoj županiji 'Lički likovni anale' na kojoj su od 1966. do danas izlagali najpoznatiji hrvatski slikari, kipari i grafičari. Stipe je strastveno stvarao u svom ateljeu do samog kraja života vodeći se idejama koje je iznosio u svojim aforizmima kao naprimjer : „Priroda je umjetničko djelo, stvoreno božanskom ljubavlju“ „Da sam Božji slikar, naslikao bih bolju sliku svijeta“.

Umjetnički opus Stipe Golca i njegovi radovi odabrani su kao tema i inspiracija za dječji likovni natječaj 4. Malo ličko likovno anale. Emocije oslobođene u njegovim crtežima i slikarskim tehnikama akvarela, pastela i ulja sustižu i nadopunjavaju jedna drugu kroz niz slikarskih faza; od realističnih ličkih krajolika do ekspresionističkih apstrakcija - Kameni cvjetovi. Zajednički nazivnik cijelog Stipinog opusa je izraziti kolorizam razrađen kroz osebujan izraz snažne ekspresivnosti u kojem se divi prirodi i njejoj nenadmašivoj kreaciji.

Pravila natječaja

4. Mali lički likovni anale - Oslíkana Lika rukom slikara Stipe Golca

(u daljnjem tekstu Pravila natječaja)

Članak 1. Organizator

Priredivač natjecanja je Likovna udruga Lika, Antuna Mihanovića 6, 53000 Gospić, OIB: 02564735001. Priredivač natjecanja provodi natječaj u suradnji s osnovnim školama na području Ličko-senjske županije.

Članak 2. Cilj natječaja

Cilj ovog natječaja je usmjeriti djecu prema spontanijem, kreativnijem razvijanju spoznajnih vrijednosti kroz likovno stvaralaštvo i razvijati natjecateljski duh. Odabirom tema likovnog natječaja Malo ličko likovno anale želimo razviti svijest o prirodnim i kulturnim vrijednostima zavičaja vodeći računa o specifičnoj baštini Like i njenom značenju u suvremenom kontekstu.

Članak 3. Sudionici natječaja

U natječaju mogu sudjelovati učenici osnovnih škola na području Ličko-senjske županije.

Članak 4. Tema i sadržaj likovnog rada

Natječajem se predviđa nekoliko tematski cjelina koje su u korespondenciji sa sadržajem novog kurikulumu za predmet Likovna kultura kroz teme:

Razredna nastava

1. razred: Vidljivo-nevidljivo /Umjetnost i zajednica (izborna tema)
2. razred Priroda i čovjek/Umjetnost i zajednica (izborna tema)
3. razred Slika, pokret, zvuk i riječ/ Umjetnost i zajednica (izborna tema)
4. razred Slika, pokret, zvuk i riječ/Nevidljivi svijet

Uz tematske sadržaje prateći sadržaji uključuju temeljne pojmove likovnog jezika i likovne kulture proizašlih iz domene Stvaralaštvo i produktivnost.

1.i 2.razred : Ritam mrlja, ploha, oblika i boja / Kontrast oblika, veličina ploha
Preporučeni likovni materijali i tehnike: lavirani tuš (tuš i kist), kombinirane tehnike tuša i akvarela, uljnog pastela i vodenih boja, kolaž i flomaster.

3 razred: Boja, tonsko i koloristička izražavanje/ Slikarska tekstura/ Omjer veličina likova

4. razred: Simbolika i asocijativnost boje, Kompozicija i rekompozicija na plohi i u prostoru.

Preporučeni likovni materijali i tehnike: lavirani tuš, kombinirane tehnike tuša i akvarela,

uljnog pastela i vodenih boja, kolaž i flomaster.

Predmetna nastava

5. razred: Slika, pokret, zvuk i riječ/ Umjetnost i zajednica (izborna tema)

6.razred: Slika, pokret, zvuk i riječ/ Slika, pokret, zvuk i riječ.

7. razred: Oblik i mjera/ Svijet za mene (izborna tema)

8. razred: Umjetnost i zajednica/Osobno i društveno (izborna tema).

Uz tematske sadržaje prateći sadržaji uključuju temeljne pojmove likovnog jezika i likovne kulture proizašlih iz domene Stvaralaštvo i produktivnost.

5. razred: kontrast boje prema boji/ritam na plohi/veličina likova na plohi

6. razred: asocijativna i simbolička vrijednost boje / ritam na plohi/omjer likova na plohi/kompozicija

7. razred: kontrasti boja/statična-dinamično/ritam na plohi

8. razred: asocijativna i simbolička vrijednost boje/ kontrasti boja/ slikarska tekstura

Preporučeni likovni materijali i crtačke tehnike: tuš (lavirani tuš), te slikarske tehnike: tempera, kolaž ili grafičke tehnike: monotipija

Članak 5. Upute za motivaciju učenika za rad

Predlaže se izvođenje motivacije kroz sadržaje domene B i C. Kroz domenu B „Doživljaj i kritički stav“: učenike se potiče na aktivno promatranje i istraživanje likovnih djela Stipe Golca kroz analitičko promatranje likovnih elemenata i elementa likovne kompozicije na reprodukciji. Kroz vođenu vizualizaciju stimulirati imaginaciju i zamisao tj. umnu sliku koju će kasnije realizirati u materijalu građenjem mrljom i potezom, alternacijom veličina oblika, boja, ritmom oblika kako bi reinterpetirali/redefinirali predloženi primjer ili primjere likovnih radova Stipe Golca. Kroz domenu C „Umjetnost u kontekstu“ predlaže se istraživanje likovnog stvaralaštva u kontekstu likovne umjetnosti kroz proučavanja tematskog sadržaja likovnog stvaralaštva Stipe Golca kroz pojmove slikar, slikarstvo, konkretno-apstraktno (poznato-nepoznato) u motivu kroz prvi dojam i asocijacije izražene kroz osobni doživljaj i priču u nižim razredima, dok se za više razrede uz već predložene načine istraživanje predlaže pozadinsko istraživanje korištenjem različitih dokumenata djelovanja i opusa Stipe Golca koje se može prezentirati usmenim putem, u obliku plakata i ppt prezentacije.

Preporučeni motivi:

Slikarski opus slikara Stipe Golca tematski je većinom okrenut pejzažnom slikarstvu od konkretnog prema ekspresivnom i apstraktnom izričaju kako je i sam izrekao jednom prilikom : „Počeo sam s ličkim pejzažima, velebitskim pejzažima i evo me u kamenim cvjetovima. Bio je to logičan put od realnog do apstraktnog.(...) relativno brzo sam shvatio da mi pejzaž ne pruža onu slobodu izražavanja koju tražim, zato se sve više okrećem Velebitu, tom prekrasnom hrvatskom gorostasu(...)velebitske Tulove grede, velebitske degenije, kamenje i stijene novi su motivi kamenih cvjetova koje slikam na posve drugi način – ekspresivno. „

Slijedeći ove riječi motiv koji se predlaže ovim natječajem karakter motiva predlaže se

povezati s pristupom Stipe Golca vizurama Like posebice Velebita koje je zaokružio kroz sintagmu kameni cvjetovi.

Preporučena realizacija niži razredi:

Kod uvođenja u temu učenike posebice prvog i drugog razreda upoznati s pojmom slikar kao profesijom i slikarstvom kao vrstom likovne umjetnosti kroz odabrane primjere. Prije same motivacije učenike upoznati s tehnikom ili kombinacijom tehnika. Kod laviranog tuša preporuka je raditi mokro u mokro. Kombinacije tehnika mogu biti tuš-akvarel, uljni pastel-akvarel, kolaž-tempere

Motivacija može započeti priloženom fotografijom Stipe Golca uz njegove slike. Kroz razgovor s učenicima upoznati ih s djelovanjem i radom Stipe Golca. Kroz promatranja detalja reprodukcija slika Stipe Golca poticati učenike na primjećivanje elemenata likovne forme : potez, mrlja, oblik, veličina oblika, ploha, boja, ritam i kontrast.. Analiza se vrši kroz metodu likovnog scenarija u kojoj učenici sklapaju dobivene detalje u cjelinu slike na ploči. . Proučiti na primjerima njegovih slika koje su priložene u prilogu koje teme i motive je slikao. Ukazati na razliku između slike i crteža promatrajući elemente koji se koriste u primjerima. Dodatno potaknuti kod učenika osvještavanja teme krajolika kroz promatranje i istraživanje fotografija s motivom velebitskih krajolika. U realizaciji kroz vođenu meditaciju (u prilogu) kod učenika potaknuti umnu sliku koju će realizirati ili crtežem u slučaju odabira rada s laviranim tušem ili slikom u slučaju odabira rada u slikarskim materijalima i njihovom kombinacijama.

Preporučena realizacija viši razredi:

U pripremi realizacije učenike potaknuti na istraživanje djelovanja i rada Stipe Golca i kroz proučavanje njegovog života i stvaralaštva i slikarskog i književnog. Učenici mogu napraviti plakat, prezentaciju ili usmeno izvješće kao uvod u realizaciju. Učenike upoznati s pojmovima figurativno i apstraktno slikarstvo. Ukazati na slikarstvo kao oblik umjetničkog i stvaralačkog izraza koji se može promatrati i kroz stil i kroz djelovanje pojedinog umjetnika. Analizom danih primjera u prilogu istražiti i analizirati likovni rukopis Stipe Golca kroz proučavanje detalja reprodukcije i kroz cjelokupnu reprodukciju. Uz predložene pojmove likovnog jezika: asocijativna i simbolička vrijednost boje, kontrast, ritam, statično i dinamično dodatno osvijestiti pojam ekspresije putem istraživanja poteza, mrlja, slikarske teksture i slikarska fature na reprodukcijama. Pojam figurativnog (konkretnog), simboličnog i apstraktnog osvijestiti kroz usporedbu fotografija velebitskih krajolika i reprodukcija slika Stipe Golca.

U realizaciji kroz vođenu meditaciju (u prilogu) kod učenika potaknuti umnu sliku koju će realizirati crtačkoj tehnici lavirani tuš (preporuka raditi mokro u mokro) ili u slikarskim tehnikama tempere i kolaža ili njihovom kombinacijom ili u grafičkoj tehnici monotipije.

Članak 6. Upute za prijavu likovnih radova

Radove za natječaj prijavljuju mentori na način da pošalju likovne radove s popunjenim potrebnim podacima na poleđini sukladno Pravilima natječaja na adresu:

Likovna udruga „Lika“

Pučko otvoreno učilište “Dr. Ante Starčević” Gospić.

Ul. Dr. Franje Tuđmana 5 53 000 Gospić

Za Likovni natječaj 4. Malo ličko likovno anale

NE OTVARATI

najkasnije do **30. travnja 2020.** godine (datum zaprimljen u pošti)

Komunikacija s organizatorom natječaja je moguća putem adrese elektroničke pošte: lulika.gs@gmail.com ili putem telefona 095/1966197.

Prispjeli radovi se ne vraćaju sudionicima natječaja.

Prijavni list

Naziv natječaja: **4. Mali lički likovni anale**

Naziv teme natječaja: **Oslikana Lika rukom slikara Stipe Golaca**

Naziv likovnog rada

Ime i prezime autora i razred

Naziv i adresa osnovne škole

Ime i prezime mentora (učitelj/ica razredne nastave ili nastavnik/ca likovne kulture), kontakt broj

Članak 7. Način odabira i objava najboljih likovnih radova

Radovi zaprimljeni prema propozicijama ovog natječaja prosljedit će se stručnom povjerenstvu koje broji 3 člana: izv. prof.dr.art Marijan Richter , Anton Orzes prof. i izv. prof art. Saša Živković.

U slučaju eventualne spriječenosti članova Stručnog povjerenstva, priređivač natječaja ima pravo naknadno izmijeniti sastav Stručnog povjerenstva te objaviti izmijenjeni sastav na isti način na koji su objavljena ova Pravila natječaja.

U ocjenjivanju pristiglih radova stručno povjerenstvo vodit će računa o sljedećem: razumijevanje ključnih pojmova nastavne teme prema Godišnjem izvedbenom kurikulumu – likovna kultura; usklađenost sa zadanom temom; kreativnost, originalnost, izražajnost, tehnička izvedba rada; samostalnost u izradi rada.

Stručno povjerenstvo će izabrati najbolja tri rada u dvije kategorije (razredna nastava i predmetna nastava). Rezultati natječaja bit će objavljeni na web i Facebook stranici Likovne udruge „Lika“, a mentori učenika nagrađenih radova bit će obaviješteni o uspjehu svojih učenika. Pristigli dječji radovi biti će izloženi na izložbi 4. Malo ličko likovno anale.

O mjestu i vremenu izložbe svi mentori će biti pravovremeno obaviješteni.

Autori najbolja tri rada u dvije kategorije (razredna i predmetna nastava) biti će nagrađeni prigodnim poklonima na otvorenju izložbe.

Stručni suradnik u pisanju natječaja: izv. prof art Saša Živković.

Preporučena literatura: Monografija Stipe Golac; Đuro Vandura; Kratis; Zagreb 1999.

Predsjednik LU Lika:

Nikica Jelić

Prilog

Preporučena vođena vizualizacija za niže razrede

Nakon što smo se upoznali sa slikarom Stipom Golcem i njegovim djelima, sada ćemo pokušati kroz jedno zamišljanje stvoriti sliku prvo u mislima a kasnije ju naslikati (ili nacrtati). Djeco pogledajte ove fotografije velebitskog krajolika odaberite jednu i zapamtite ju. Sada se opustite i zatvorite oči, nakon toga opustite se i prisjetite se te fotografije i u mašti otputujte na mjesto s fotografije i osjetite kako vam je na tom mjestu. Osjetite kako vjetrovi lagano pirika ili možda puše, je li vam toplo ili hladno, kako miriše to mjesto, kakve zvukove čujete, kakve boje vas okružuju. Sada zamislite da se smanjujete i da ste mali kao kakav kukac i prošetajte po tom mjestu vidite kao se osjećate, što vas dodiruje, što čujete, koje boje vidite. Sada pak poskočite i postanite ptica orao ili sokol i promatrajte krajolik iz te pozicije što sve vidite, koje boje, koje oblike. Nakon ovoga sve što ste vidjeli i osjetili zamislite kao jednu sliku. Sada otvorite oči i naslikajte (ili nacrtajte) sliku koju ste vidjeli na ovom našem putovanju.

Preporučena vođena vizualizacija za više razrede

Nakon što smo se upoznali sa slikarom Stipom Golcem i njegovim djelima, sada ćemo pokušati kroz jedno zamišljanje stvoriti sliku prvo u mislima a kasnije ju naslikati (ili nacrtati). Djeco pogledajte ove reprodukcije slika (crteža), odaberite jednu i zapamtite ju. Sada se opustite i zatvorite oči, nakon toga opustite se i prisjetite se izgleda reprodukcije i u mašti otputujte na mjesto koje je Stipe Golac slikao (crtao). Zamislite da hodate po tom oslikanim krajoliku osim što vidite boje, čujete kako zvuče boje ili crte, osjećate toplinu ili hladnoću, oblici vam pričaju tko su oni i što znače. Sada zamislite ako ste odabrali crteže kako bi taj crtež mogao izgledati kao slika naslikana vašim bojama, ako ste odabrali sliku kako bi to nacrtali vašim crtama. Otvorite oči i počnite raditi prisjećajući se vašeg doživljaja.

U slučaju rada s grafičkom tehnikom monotipije:

Nakon što smo se upoznali sa slikarom Stipom Golcem i njegovim djelima, sada ćemo pokušati kroz jedno zamišljanje stvoriti sliku prvo u mislima a kasnije ju izvesti u monotipiji. Djeco pogledajte ove reprodukcije slika (crteža), odaberite jednu i zapamtite ju. Sada se opustite i zatvorite oči, nakon toga opustite se i prisjetite se izgleda reprodukcije i u mašti otputujte na mjesto koje je Stipe Golac oslikao. Zamislite da hodate po tom oslikanim krajoliku osim što vidite boje, čujete kako zvuče boje ili crte, osjećate toplinu ili hladnoću, oblici vam pričaju tko su oni i što znače. Negdje unutar tog krajolika slikar je sakrio kameni cvijet, priđite mu bliže i vidite kako on izgleda. Pogledajte kojih je boja i oblika, dodirnite ga i osjetite kakva je taj cvijet na dodir, kako miriše. Sve ovo što ste vidjeli i istražili zapamtite. Otvorite oči i na pločici naslikajte vaš kameni cvijet i otisnite ga u tehnici monotipije.